

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 15 mars 1929 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om särskild skatt å bensin och motorsprit m. m. ävensom i ämnet väckta motioner.

I en den 15 februari 1929 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 110, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga nedan återgivna förslag till

- 1:o förordning om särskild skatt å bensin och motorsprit,
- 2:o förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 2 juni 1922 (nr 261) om särskild skatt å automobilgummiringar;

Förslag

till

förordning om särskild skatt å bensin och motorsprit.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

För bensin, som till riket införes eller här tillverkas, ävensom för motorsprit skall i den ordning nedan stadgas erläggas särskild skatt av 6 öre för liter.

I denna förordning förstås med

bensin mineraloljor och skifferoljor, vilka vid en temperatur av + 15° Celsius hava en egentlig vikt av högst 0.760; samt med

motorsprit sådan sprit, som enligt gällande förordning angående handel med skattefri sprit är att anse såsom motorsprit.

2 §.

1. Då fråga är om till riket införd bensin, utgöres skatten till tullverket samtidigt med tullen.

Om betalningsanstånd, ställande av säkerhet samt påföljd för fördröjd eller utebliven betalning gäller beträffande skatt å dylik bensin vad rörande tull finnes stadgat.

2. Skatt utgår icke för bensen, för vilken åtnjutes tullfrihet; dock att skattskyldighet föreligger vid återinförel av bensen, för vilken vid utförelsen erhållits restitution av skatt, som avses i denna förordning.

3 §.

1. Kontroll å beskattningen av inom riket tillverkad bensen utövas av kontrollstyrelsen.

2. Den, som ämnar inom riket tillverka bensen, skall, minst femton dagar innan tillverkning må äga rum, därom göra skriftlig anmälan till kontrollstyrelsen.

3. Bensen, som tillverkats inom riket, må icke utlämnas från tillverkningsstället annorledes än medelst fakturering, vid vilken skola användas särskilda av kontrollstyrelsen tillhandahållna blanketter. Kopior av samtliga under en månad utställda fakturor skola omedelbart efter månadens utgång insändas till kontrollstyrelsen.

För den under ett kvartal utlämnade myckenheten bensen skall skatten av tillverkaren inbetalas före utgången av månaden närmast därefter genom insättning å statsverkets giroräkning i riksbanken för statskontorets räkning. Vidimerad avskrift av levereringsreversal skall av tillverkaren ofördröjligen insändas till kontrollstyrelsen.

Försummar tillverkare att inom den angivna tiden inbetala skatten, skall för uttagande därav omedelbart verkställas utmätning, varom kontrollstyrelsen äger föranstalta.

4. Tillverkare skall hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för kontrollstyrelsen eller av styrelsen utsedd kontrollant. Tillverkaren vare ock skyldig att lämna kontrollanten tillträde till tillverkningsstället och där befintliga lokaler samt att på anmodan kostnadsfritt tillhandahålla kontrollstyrelsen prov å mineraloljor eller skifferoljor, som finnas å tillverkningsstället.

5. Utan hinder av bestämmelserna i denna förordning må under den kontroll och de villkor i övrigt, som Konungen prövar erforderliga, skattefrihet åtnjutas för bensen, som inom riket tillverkas för vetenskapligt eller försöksvis för tekniskt ändamål.

4 §.

Skatt å motorsprit skall erläggas av den, för vilkens räkning denaturering sker. Inbetalning av skatten skall verkställas genom insättning å statsverkets giroräkning i riksbanken för statskontorets räkning.

5 §.

Restitution av skatt, som i denna förordning avses, må åtnjutas:

a) för bensen eller motorsprit, som i oförändrat skick utföres till utrikes ort eller svensk frihamn;

b) för bensen eller motorsprit, som med eller utan tillsats av annat ämne användes för framdrivande av tåg eller fordon å för allmän trafik uppläten

järnväg eller av luftfartyg eller av motorbåt vid yrkesmässigt utövande av fiske; samt

c) för bensen, som med eller utan tillsats av annat ämne användes för annat tekniskt ändamål än motordrift.

Vid restitution enligt denna paragraf av skatt å bensen, som införts till riket, skall tillika restitueras den å bensen belöpande tullen.

6 §.

Restitution enligt 5 § a) må åtnjutas allenast för så vitt utförseln omfattar en myckenhet av minst femhundra liter bensen eller motorsprit på en gång.

Restitution enligt 5 § b) och c) må åtnjutas allenast i den omfattning och på de villkor Konungen bestämmer. Där beträffande förbrukning av bensen eller motorsprit inom viss näringsgren ur kontrollsynpunkt eller eljest på grund av särskilda omständigheter hinder möter mot restitution, äger Konungen föreskriva, att i stället återbäring skall ske sålunda, att visst med hänsyn till beräknad förbrukning bestämt belopp skall efter förordnande av Konungen eller myndighet, som Konungen bestämmer, användas för näringsgrenens främjande.

7 §.

Fråga om restitution av erlagt skattebelopp prövas av myndighet, som Konungen därtill förordnar.

8 §.

1. Den, som utan att hava gjort anmälan, som avses i 3 § 2 mom., tillverkar bensen, böte från och med etthundra till och med femtusen kronor.

2. Den, som i syfte att undandraga statsverket skatt å bensen från tillverkningsstället utlämnar bensen i strid mot bestämmelserna i 3 § 3 mom. eller eljest svikligen förfar, böte högst fem gånger det skattebelopp, som genom förfarandet undandragits statsverket. Den sakfällde skall jämväl förpliktas att erlagga skatt, som undandragits.

9 §.

Begår tillverkare av bensen i andra fall än i 8 § sägs förseelse mot bestämmelserna i denna förordning eller på grund av densamma meddelade föreskrifter, straffes med böter från och med tjugo till och med femhundra kronor.

10 §.

Den, som har eller haft att taga befattning med kontrollen över beskattningen av inom riket tillverkad bensen, vare förbjudet att röja tillverkarens yrkeshemlighet, och må han ej heller, där det ej kan anses påkallat av tjänstens intresse, yppa tillverkarens affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej av omständigheterna, att han erhållit kännedom om hemligheten eller affärsförhållandena å tid, då han ej haft att taga befattning med nämnda

kontroll, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig av sin kändedom till egen eller annans fördel, må till fängelse dömas.

11 §.

Förseelser, som omförmälas i 8 och 9 §§, skola åtalas av allmän åklagare. Förseelse, varom i 10 § sägs, må ej åtalas av allmän åklagare, där ej målsäganden angivit den till åtal.

12 §.

Böter, som utdömas enligt denna förordning, tillfalla kronan. Saknas tillgång till deras fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

Då jämte böter dömts till erläggande av skatt enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till betalning av skatten eller någon del därav, böterna ej kunna gäldas med penningar, utan skall den sakfällde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

13 §.

De närmare bestämmelser, som erfordras för tillämpning av denna förordning, meddelas av Konungen.

14 §.

Angående fördelning av influten skatt är särskilt stadgat.

Denna förordning träder i kraft, i vad den avser skatt å bensen, den 1 juli 1929 samt, i vad den avser skatt å motorsprit, den 1 juli 1934.

Genom förordningen upphäves från och med förstnämnda dag förordningen den 23 maj 1924 (nr 126) om särskild skatt å bensen och motorsprit samt vad förordningen samma dag (nr 127) om ändrad lydelse av rubriken 1099 i den vid förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor fogade tulltaxa m. m. innehåller om restitution av tull.

Den, som idkar tillverkning av bensen och vill därmed fortsätta efter den 1 juli 1929, har att, minst femton dagar dessförinnan, göra sådan anmälan, varom i 3 § 2 mom. förmäles.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 2 juni 1922 (nr 261) om särskild skatt å automobilgummiringar.

Härigenom förordnas, att 1 § i förordningen den 2 juni 1922 (nr 261) om särskild skatt å automobilgummiringar skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

För följande arbeten av mjuk kautschuk, som införas till eller tillverkas inom riket, nämligen massiva hjulringar (även i längder) samt yttergummi eller delar därtill för ringar till automobiler eller motoreyklar, skall i den ordning nedan stadgas erläggas skatt av två kronor för kilogram.

I första stycket omförmälda varuslag benämnas i denna förordning automobilgummiringar.

För automobilgummiringar, som införas till riket, utgår icke skatt, därest för desamma åtnjutes tullfrihet; dock att skattskyldighet föreligger vid återinförsel av automobilgummiringar, för vilka vid utförseln erhållits restitution av skatt, som avses i denna förordning.

På Kungl. Maj:ts prövning må ankomma, huruvida beträffande automobilgummiring av visst slag vid ringen fastsittande järnskena må avräknas vid fastställande av den vikt, för vilken skatt skall erläggas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1929.

dels ock besluta, att rubriken 1099 i gällande tulltaxa skall under tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1929 hava följande lydelse:

	Kvantitet för tullberäkningen	Tullsats
		Kronor öre
1099 Mineralolja, nativa eller råa, ävensom renade: bensin och gasolin.....	10 lit.	— 01

Till utskottets behandling hava jämväl överlämnats följande tre i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna nr 250 i första kammaren av herr *Johan August Larsson* m. fl. samt nr 388 i andra kammaren av herr *Olsson* i

Kullenbergstorp m. fl., i vilka hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att promulgationsbestämmelserna till förordningen om särskild skatt å bensin och motorsprit skola vara av följande lydelse:

'Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1929; dock att skatten å motorsprit skall till den 1 juli 1934 utgå med 3 öre för liter;

Genom förordningen — — — tull.

Den, som — — — förmäles.' »

2) motionen nr 386 i andra kammaren av herr *Sköld*, däri föreslagits, »att riksdagen må besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag till förordning om särskild skatt å bensin och motorsprit, att första stycket av promulgationsstadgandet får följande lydelse:

'Denna förordning träder i kraft, i vad den avser skatt å bensin, den 1 juli 1929, samt, i vad den avser skatt å motorsprit, den 1 juli 1932.' »

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionärernas yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

I föreliggande proposition har föreslagits bland annat fortsatt frihet från särskild skatt för motorsprit under fem år från och med den 1 juli 1929 samt utsträckning av bensinskatten att omfatta jämväl inom riket tillverkad bensin.

Beskattningen av motorsprit.

1924 års riksdag.

Sedan riksdagen i skrivelse nr 205 år 1923 anhållit, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning och förslag till sulfitsprens utnyttjande som motorbränsle, framlade Kungl. Maj:t i proposition nr 193 till 1924 års riksdag den begärda utredningen jämte förslag till vissa författningsändringar, innebärande lättnader i de dittillsvarande villkoren för försäljning av motorsprit. Riksdagen biföll propositionen. Efter de i enlighet härmed vidtagna författningsändringarna blev det möjligt för sulfitspritindustrien att fritt försälja dubbeldenaturerad sprit till motordrift.

Sistnämnda år framlade Kungl. Maj:t i proposition nr 206 bland annat förslag till förordning om särskild skatt å bensin. Enligt det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet anförde chefen för finansdepartementet, att den av honom samtidigt föreslagna höjningen av skatten på automobiler ej i önskvärd utsträckning lämnade medel för vägväsendet. Vid sitt ställningstagande till frågan, huruvida vid en utökning av beskattningen å automobilväsendet jämte skatten å själva fordonen borde uttagas skatt jämväl å bensin, hade ett skäl, som för departementschefen haft betydelse — om ock ej i och för sig avgörande — varit hänsyn till sulfitsprittillverkningen i landet. Enligt hans mening talade starka skäl för att existensmöjligheter bereddes sulfitspritindustrien, då denna kunde väntas i framtiden få en stor betydelse för landet. Med den ställning, som statsmakterna intagit till sulfitspritfrågan, syntes det honom knappast kunna ifrågakomma att med skatt belägga även sulfitsprien, vars användning för motordrift än så länge förekomme i endast obe-

tydlig utsträckning. Om ock den föreslagna differentieringen i beskattningshänseende knappast kunde väntas medföra något verkligt uppsving för sulfitspritindustrien, så hade dock genom densamma statsmakternas intresse för sulfitspritfrågan än en gång betonats.

Med godkännande av bevillningsutskottets betänkande nr 41 anförde emellertid riksdagen i sin skrivelse nr 167 bland annat följande:

Enligt propositionen har icke annat slag av motorbränsle än bensin gjorts till föremål för beskattning. För närvarande torde bensinen vara det enda slag av bränsle, som i större omfattning användes för automobildrift. På grund av de lättnader i de hittillsvarande villkoren för försäljning av motorsprit, som riksdagen numera, med bifall till propositionen nr 193 (riksdagens skrivelse nr 166), beslutat, har emellertid större möjlighet vunnits för, att motorspriten skall komma att mera allmänt vinna avsättning för motordrift. I den mån så bleve förhållandet, komme en skatt, som drabbade enbart bensinen, icke längre att utgöra en rättvis grund för skattefördelningen. Riksdagen har därför funnit den särskilda skatten böra omfatta jämväl motorsprit samt antagit det i enlighet härmed omarbetade författningsförslaget.

Ehuru på ovan anförda grunder jämväl motorspriten bör drabbas av den särskilda skatten, synas dock flera skäl tala för att till en början befria spriten från skattens utgörande. På grund av den kraftiga utveckling. automobilismen tagit och säkerligen alltfört kommer att taga, är det givetvis av stor vikt att erhålla ett inhemskt motorbränsle. Betydelsen härav ökas därigenom, att det torde kunna ifrågasättas, om tillgången på bensin kan för en mera avsevärd framtid täcka den år från år stegrade efterfrågan. Man måste följaktligen räkna med, att bensinen skall komma att fördyras. Det får därför anses förenligt med en klok ekonomi att, i den mån så kan ske utan större upppoffringar från det allmännas sida, de redan förefintliga sulfittfabrikerna beredas möjlighet att i större utsträckning än hittills framställa sprit för automobildrift. Genom att denna produktion upprätthålles och utvecklas böra ökade erfarenheter kunna vinnas rörande spritens användbarhet för berörda ändamål, vare sig densamma användes i förening med bensin eller enbart, samt tillfälle erhållas att åstadkomma tekniska förbättringar beträffande spritens framställning och denaturering.

Oaktat motorspriten torde kunna tillhandahållas till ett pris icke överstigande bensinens, synas vissa svårigheter förefinnas för denna sprit att upptaga tävlan med bensinen. En övergång från bensin- till spritförbrukning kan knappast väntas äga rum, för såvitt ej priset å spriten sättes avsevärt lägre än bensinpriset. Under den tid motorspriten, ej minst på grund av försäljningsrestriktioner, varit så gott som utestängd från marknaden har vidare försäljningen av bensin organiserats genom ett väl utvecklat distributionsnät. En nödvändig förutsättning för att motorspriten skall kunna med framgång konkurrera med bensinen synes därför vara, att ett stöd gives åt sulfitspritindustrien under den tid, som motorspriten inarbetas å marknaden. Riksdagen har ansett, att ett sådant stöd lämpligen bör lämnas i form av tillfällig befrielse från den särskilda skatten. Av det nu anförda följer därför, att, i den mån berörda syfte vinnes och förty förutsättningarna för den medgivna skattebefrielsen icke längre förefinnas, densamma bör upphöra. Därest det åter skulle framgå, att motorspriten trots dessa lättnader saknade möjlighet att upptaga tävlan med det

utländska bränslet, skulle jämväl anledning saknas att bibehålla nämnda undantagsbestämmelse. Riksdagen har på grund av det nu anförda beslutat, att den särskilda skatteförordningen, i vad den avser motorsprit, skall träda i tillämpning först fem år efter det bensinskatten införts.

I överensstämmelse med riksdagens beslut utfärdade Kungl. Maj:t den 23 maj 1924 förordning (nr 126) om särskild skatt å bensin och motorsprit. Enligt denna skulle för bensin, som till riket infördes och för vilken icke enligt särskilda bestämmelser tullfrihet åtnjöttes, samt för motorsprit erläggas särskild skatt av 5 öre för liter. Förordningen skulle träda i kraft, i vad densamma avsåge särskild skatt å bensin, den 1 juni 1924 samt, i vad den avsåge särskild skatt å motorsprit, den 1 juli 1929. Den 23 maj 1924 utfärdades även kungörelse (nr 127) om ändrad lydelse av rubriken 1099 i tulltaxan, varigenom bensin (petroleumbensin och gasolin) belades med tull av 1 öre för 10 liter. Avsikten härmed var allenast, att bensinen skulle komma att behandlas såsom tullpliktig vara och alltså olovlig införsel av bensin bliva straffbar.

1927 års
riksdag.

I proposition nr 173 till 1927 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen höjning av skatten å bensin och motorsprit från 5 till 6 öre för liter. Chefen för finansdepartementet yttrade därvid till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet, att han icke hade anledning att då ingå på frågan om beskattning av motorsprit i vidare mån än som föranleddes av den utav honom föreslagna höjningen av skatten å bensin med 1 öre per liter. Enahanda skattehöjning syntes böra ske beträffande motorspriten. Med hänsyn emellertid till de skäl, som legat till grund för statsmakternas ställning till frågan om motorsprits beskattning och då det tillfälliga stöd, som avsetts böra lämnas sulfitspritindustrien, alltjämt syntes erforderligt, syntes höjningen av bensinskatten icke utgöra tillräcklig grund för en begränsning av gällande skattefrihet för motorsprit. Departementschefen föreslog således härutinnan icke någon ändring.

Sedan riksdagen antagit Kungl. Maj:ts förslag, utfärdades den 3 juni 1927 förordning (nr 190) om ändring i vissa delar av 1924 års förordning, avseende bland annat höjning av skatten å bensin och, från och med den 1 juli 1929, å motorsprit till 6 öre för liter.

Kommers-
kollegium
och kontroll-
styrelsen.

Med anledning av att skattefriheten för motorsprit utginge den 1 juli 1929 hava av aktiebolaget Svensk sprit och Wifstavarvs aktiebolag framställningar gjorts hos Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till 1929 års riksdag föreslå, att den beslutade skatten å motorsprit ej skall utgå. Över dessa framställningar hava kommerskollegium och kontrollstyrelsen den 5 november 1928 gemensamt avgivit utlåtande och däri hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att tidpunkten för ikraftträdandet av förordningen om särskild skatt å bensin och motorsprit med däri gjorda ändringar skall, i vad angår särskild skatt å motorsprit, framflyttas från och med den 1 juli 1929 till den 1 juli 1934.

Chefen för finansdepartementet har till omförmälda statsrådsprotokoll *Departements-*
beträffande förevarande spörsmål anført följande: Någon tvekan föreläge *chefen.*
knappast därom, att det i olika avseenden vore av stor betydelse för landet
att äga tillgång till ett inhemskt motorbränsle. 1924 års riksdag fann
också, ehuru den ansåg, att även motorspriten borde drabbas av den utav
Kungl. Maj:t föreslagna skatten å bensin, att motorspriten till en början
borde befrias från skattens utgörande. Riksdagen torde vid bestämmandet
av tidpunkten för skattskyldighetens inträde till den 1 juli 1929 hava utgått
från att motorspriten dessförinnan skulle hinna bliva inarbetad å marknaden
samt från att bensinen skulle komma att fördyras. Utvecklingen hade
emellertid blivit en annan. Användningen av motorsprit hade visserligen
ökats men motsvarade fortfarande endast omkring $\frac{1}{4}$ av de befintliga fabri-
kernas kapacitet, och endast 8 av landets 22 sulfitsprittfabriker hade — som
det syntes med hänsyn till de ovissa framtidsutsikterna — ansett sig böra
göra de kapitalutlägg, som erfordrats för upptagande av tillverkning av
sprit, lämplig för beredning av lättbentyl. I fråga om bensinpriset fram-
ginge av ämbetsverkens yttrande, att detta, som närmast före bensinskattens
införande år 1924 utgjorde 33—36 öre för liter och den 1 juni 1927, in-
klusive skatt av 5 öre för liter, 41 öre för liter, den 5 mars 1928 sjunkit
till endast 24 öre för liter och att priset den 5 november 1928 uppgick till
30 öre för liter. Enligt vad departementschefen inhämtat gällde alltjämt
sistsagda pris.

Vad anginge tillverkningspriset å sulfitsprit hade prissättningsnämnden
för skattefri sprit beräknat, att detsamma den 20 oktober 1928 utgjorde
27.25 öre för liter å 95 procent. Med tillägg av kostnaden för koncentre-
ring av spriten till 99—100 procent, denaturering, frakt och emballage m. m.
kunde man beräkna en total kostnad av över 33 öre för liter 99—100-procentig
sulfitsprit. Med hänsyn till det nu anförda kunde det visserligen synas,
som om man genom att endast tills vidare bibehålla skattefriheten för
motorsprit icke skulle giva sulfitindustrien tillräckligt stöd för uppehållet
av tillverkningen härav och att följaktligen, med hänsyn till värdet för
landet att äga tillgång till inhemskt motorbränsle, möjligen skulle kunna
ifrågasättas att upphäva bestämmelsen om skatt å motorsprit. Emellertid
finne härtill erinras om vad ämbetsverken anført, nämligen att i beräkning-
arna av fabrikspriset för sulfitsprit inginge kapitalränta och avskrivning
å anläggningskostnaden vid nu gällande priser för en sulfitsprittfabrik
och att för flertalet äldre fabriker denna kostnad — som beräknats motsvara
omkring 9 öre för liter tillverkad 95-procentig sprit — icke behövde ingå med
så högt belopp i kalkylerna, därest fråga vore om uppehållande eller nedlägg-
ande av driften. Vidare vore att märka, att för närvarande endast en mindre
del av hela tillverkningen såldes såsom motorsprit och att den övriga avsätt-
ningen i genomsnitt inbringade avsevärt högre pris och i följd härav kunde
bära en proportionsvis större andel av vissa fasta kostnader. Man syntes ock
vara berättigad hysa den förhoppningen, att med hänsyn till lättbentylens

företråde framför enbart bensen som motorbränsle efterfrågan å motorspriten skulle komma att ökas. Vid angivna förhållanden och då dessutom icke vore uteslutet, att bensinpriset kunde komma att framdeles ånyo stiga, syntes det departementschefen böra antagas, att sulfittfabrikerna skulle komma att uppehålla tillverkningen av motorsprit, därest tidpunkten för inträde av skattskyldighet för motorsprit framflyttades ytterligare 5 år. Departementschefen hade därför i ett inom departementet utarbetat förslag till förordning om särskild skatt å bensen och motorsprit infört bestämmelse, att förordningen, i vad den avsåge skatt å motorsprit, skulle träda i kraft den 1 juli 1934.

Utskottet.

Då 1924 års riksdag medgav befrielse för motorsprit under 5 år från den särskilda skatten, skedde detta för att stödja framställningen av ett inhemskt motorbränsle under den tid, som ansågs erforderlig för nämnda bränsles inarbetande å marknaden. Riksdagen framhöll därvid, att skattebefrielsen följaktligen borde göras tillfällig och efter utgången av nämnda tid upphöra, vare sig motorspriten visat sig kunna upptaga tävlan med bensen eller icke.

Oaktat utskottet delar den principiella uppfattning, åt vilken 1924 års riksdag sålunda givit uttryck, har utskottet likväl funnit skäl tala för en utsträckning av tiden för skattebefrielse. Till följd av de avsevärda prisförändringar, bensen under femårsperioden undergått, har icke någon säker uppfattning kunnat vinnas rörande motorspritsens möjlighet att i framtiden erbjuda konkurrens med bensen. På grund av att tidskrävande förberedelser måst göras, innan tillverkningen och försäljningen av motorsprit kunde påbörjas, samt genom den arbetsinställelse, som rått under en stor del av år 1928, har den tillmätta tidsfristen för skattebefrielsen icke kunnat fullt utnyttjas.

Då utskottet sålunda funnit sig böra föreslå fortsatt, tillfällig skattebefrielse för motorsprit, har utskottet emellertid ansett den i propositionen föreslagna tiden av 5 år alltför lång samt begränsat densamma till 3 år. För att vinna en mjukare övergång har utskottet föreslagit, att under de 2 första åren, skatten utgår, densamma skall påföras med hälften av det belopp, som erlägges för bensen, och att förty under sistnämnda tid en lindring i skatten med 3 öre för liter beredes motorspriten.

Genom det nu anförda har utskottet angivit sin ståndpunkt till de i anledning av propositionen väckta motionerna.

Ehuru enligt utskottets mening skatt å motorsprit skall utgå redan från och med den 1 juli 1932, har utskottet icke ansett sig för närvarande böra till behandling upptaga spörsmålet, vilka bestämmelser böra meddelas rörande kontrollen över skattens utgörande samt om straff för forseelser mot berörda bestämmelser m. m., men förväntar utskottet, att nämnda förhållanden bliva reglerade, innan skatteplikt för motorsprit inträder.

Enligt gällande bestämmelser angående skatt å bensin, vilka återfinnas i förordningen den 23 maj 1924 (nr 126) om särskild skatt å bensin och motorsprit med ändrad lydelse enligt förordningen den 3 juni 1927 (nr 190), utgår, såsom förut nämnts, skatt å bensin, som till riket införes och för vilken icke enligt särskilda bestämmelser tullfrihet åtnjutes, med 6 öre för liter. Bensin av inhemsk tillverkning är i enlighet härmed för närvarande fritagen från dylik beskattning. Någon avsikt från statsmakternas sida att medgiva skattefrihet för dylik bensin torde dock icke hava förelegat. Av motiveringen till det förslag om införande av bensinskatt, som av Kungl. Maj:t framlades i propositionen nr 206 till 1924 års riksdag, framgår, att ifrågasatt skatt införts för åstadkommande av medel i önskvärd utsträckning för vägväsendets behov och att den närmast vore att anse såsom en form av automobilskatt. Ärendets behandling i riksdagen utvisar också, att bensinskatten principiellt avsetts att drabba alla slag av motorbränslen. Detta har kommit till uttryck i bevillningsutskottets betänkande nr 41 i anledning av berörda proposition, i vilket utskottet föreslog, att ifrågasatt beskattning borde gälla även motorsprit, ehuru en tillfällig skattebefrielse under fem år ansågs böra ifrågakomma med hänsyn till nödvändigheten av att stödja sulfitspritindustrien under den tid, motorspriten inarbetades i marknaden. Att icke den särskilda skatten å bensin i förordningen angivits skola gälla även sådan vara, som tillverkats inom landet, torde hava föranletts därav, att inhemsk tillverkning av bensin icke förekom vid tidpunkten för införandet av nämnda skatt och att förutsättningar för igångsättande av dylik tillverkning över huvud taget då icke heller ansetts förefinnas.

**Bensin-
skattens till-
lämpning
å inhemsk
bensin.**

*Gällande för-
fattning.*

Med skrivelse den 6 december 1928 till chefen för finansdepartementet har emellertid generaltulldirektören överlämnat en promemoria, i vilken meddelas, att numera i närheten av Nynäshamn utförts en anläggning för destillation av råolja, varvid såsom produkt erhålles jämväl bensin.

Rörande bensinskattens tillämpning å inhemsk bensin har departementschefen till statsrådsprotokollet anfört bland annat följande: En inhemsk industri för förädling av råoljor vore otvivelaktigt ur skilda synpunkter av betydelse för landet. Det skulle ock kunna sättas i fråga, huruvida icke en sådan industri borde lämnas stöd från statsmakternas sida genom befrielse helt eller delvis under längre eller kortare tid från erläggande av bensinskatt. Häremot kunde dock invändas, att det skäl, som förestavat införandet av bensinskatten — nämligen att för vägväsendet en pålaga borde uttagas av den trafik, som hårdast belastade vägarna — talade mot att från skatten undantaga bensin, som beretts inom landet. Anledning funnes icke heller att antaga, att skattefrihet skulle vara eu oundgänglig förutsättning för att den inhemska bensinframställningen skulle kunna i fortsättningen bedrivas. På grund av vad nu anförts hade departementschefen funnit sig böra föreslå, att inom riket tillverkad bensin skulle be-

*Departements-
chefen.*

läggas med skatt till samma belopp, som nu utginge för till riket införd bensin.

En utvidgning av bensinbeskattningen till att omfatta även inhemsk bensin hade befunnits medföra så betydande tillägg till och ändringar i den nuvarande förordningen, att helt ny förordning i ämnet syntes böra utfärdas.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot propositionen i denna del eller mot förenämnda författningsförslag, i annan mån än vad angår tiden för ikraftträdande av bestämmelserna rörande skatt å motorsprit.

Hemställan.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 110, icke kunnat oförändrad bifallas och med anledning av ej mindre de likalydande motionerna I: 250 av herr Johan August Larsson m. fl. och II: 388 av herr Olsson i Kullenbergstorp m. fl. än även motionen II: 386 av herr Sköld,

a) antaga ovan införda förslag till förordning om särskild skatt å bensin och motorsprit med den ändringen, att bestämmelserna rörande förordningens ikraftträdande m. m. erhålla följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

*Kungl. Maj:ts förslag.*¹

Denna förordning träder i kraft, i vad den avser skatt å bensin, den 1 juli 1929 samt, i vad den avser skatt å motorsprit, *den 1 juli 1934.*

*Utskottets förslag.*¹

Denna förordning träder i kraft, i vad den avser skatt å bensin, den 1 juli 1929 samt, i vad den avser skatt å motorsprit, *den 1 juli 1932; dock att skatten å motorsprit skall under tiden från och med den 1 juli 1932 till den 1 juli 1934 utgå med 3 öre för liter.*

Genom förordningen upphäves från och med förstnämnda dag förordningen den 23 maj 1924 (nr 126) om särskild skatt å bensin och motorsprit samt vad förordningen samma dag (nr 127) om ändrad lydelse av rubriken 1099 i den vid förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor fogade tulltaxa m. m. innehåller om restitution av tull.

Den, som idkar tillverkning av bensin och vill därmed fortsätta efter den 1 juli 1929, har att, minst femton dagar dessförinnan, göra sådan anmälan, varom i 3 § 2 mom. förmäles.

b) antaga ovan införda förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 2 juni 1922 (nr 261) om särskild skatt å automobilgummiringar;

¹ Vid återgivande av förslagen hava de delar, som hava olika lydelse, kursiverats.

e) besluta, att rubriken 1099 i gällande tulltaxa skall under tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1929 hava följande lydelse:

	Kvantitet för tullbe- räkningen	Tullsats
		Kronor öre
1099 Mineraloljor, nativa eller råa, ävensom renade: bensin och gasolin	10 lit.	-- 01

Stockholm den 15 mars 1929.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Johan Nilsson i Kristianstad, Bergman, Örne, Boman. Leander. friherre Beck-Friis, Björnsson, Jönsson i Boa, Johansson i Arkösund, Bengtsson i Kullen. Hamrin, Björklund, Olsson i Gävle, Wahlmark*, Åström. Andersson i Boda. Lithander, Andersson i Katrineholm, Heiding och Svedberg.

*) Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer

vid *punkten a)* av herrar *Johan Nilsson* i Kristianstad, *Bergman, Boman, Leander*, friherre *Beck-Friis, Jönsson, Boa, Bengtsson* i Kullen och *Lithander*, vilka anförde:

»Av lätt insedda skäl är det för ett land av mycket stor betydelse att äga ett inhemskt motorbränsle. I flertalet länder inom Europa har man beaktat denna synpunkt samt genom särskilda lagbestämmelser sökt uppmuntra till en inhemsk framställning av motorbränsle. Även riksdagen har erkänt betydelsen av en sådan tillverkning. Sålunda anförde 1924 års riksdag och bevillningsutskott, att det på grund av den kraftiga utveckling, automobilismen tagit och säkerligen alltfört komme att taga, givetvis vore av stor vikt att erhålla ett inhemskt motorbränsle. Detta skäl synes oss, med hänsyn till automobilismens framsteg under de sistförflutna åren, kunna nu åberopas med än större styrka.

Under den korta tid, motorspriten varit befriad från den särskilda skatten, hava icke sådana erfarenheter kunnat vinnas, att man för närvarande har möjlighet att med större grad av säkerhet bedöma motorsprитens konkurrenskraft. Igångsättandet av motorsprитens tillverkning och försäljning blev fördröjd genom långvariga förberedelser. De kraftiga prisfluktuationerna å bensen hava ogynnsamt inverkat å tillverkningen av motorsprit, så att densamma i förhållande till fabrikenas kapacitet blivit jämförelsevis låg. Under sådana förhållanden hava vi ansett det mindre välbetänkt att redan nu definitivt binda tiden för skattefrihet till endast 3 år. Vi hava därför anslutit oss till det i propositionen framlagda förslaget om skattebefrielse för motorsprit under ytterligare 5 år. För den händelse utvecklingen på förevarande område under denna tid skulle påkalla ändrade bestämmelser, torde Kungl. Maj:t icke underlåta att föreslå sådana.

På grund av vad sålunda anförts hava vi inom utskottet hemställt,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 110 samt med avslag å motionerna I: 250 av herr Johan August Larsson m. fl., II: 386 av herr Sköld och II: 388 av herr Olsson i Kulenbergstorp m. fl.,

a) antaga ovan införda förslag till förordning om särskild skatt å bensen och motorsprit.»

samt

av herrar *Andersson* i Boda, *Heiding*, och *Svedberg*, som ansett, att utskottets yttrande å sid. 10 bort hava följande lydelse:

»Då 1924 års riksdag — — — eller icke.

Oaktat utskottet — — — fullt utnyttjas.

Utskottet, som sålunda funnit sig böra föreslå fortsatt, tillfällig skattebefrielse för motorsprit, vill i detta sammanhang erinra, att då denna skattebefrielse givetvis minskar de s. k. automobilskattemedlen i motsvarande grad, de väghållningsskyldiga således i sista hand få bära subventionen till motorspritindustrien. Då vägskatten mångenstädes är synnerligen tryckande, kan denna form för stöd till ifrågavarande industri icke anses rimlig eller i längden försvarbar. Med hänsyn härtill har utskottet ansett den i propositionen föreslagna tiden av 5 år alltför lång samt begränsat densamma till 3 år. För att vinna en mjukare övergång har utskottet föreslagit, att under de 2 första åren, skatten utgår, densamma skall påföras med hälften av det belopp, som erlägges för bensin, och att förty under sistnämnda tid en lindring i skatten med 3 öre för liter beredes motorspriten.

Genom — — — motionerna.

Ehuru — — — inträder.»